

Психолого-педагогічні засади підготовки менеджера освіти

Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття) серед основних шляхів реформування освіти передбачає радикальну перебудову управління сферою освіти шляхом її демократизації, децентралізації, створення регіональних систем управління навчально-виховними закладами. В умовах переходу від державного до державно-громадського управління основними шляхами виступають:

- раціональне поєднання діяльності центральних, регіональних та місцевих органів управління освітою з впровадження подвійного підпорядкування;
- створення єдиної інформаційно-комп'ютерної системи управління освітою;
- визначення повноважень в системі управління освітою центральних і місцевих органів, органів громадського самоврядування;
- створення системи державно-громадської оцінки діяльності навчально-виховних закладів, якості загальноосвітньої та фахової підготовки спеціалістів через систему акредитації та атестації тощо;
- розвиток і вдосконалення всіх напрямів діяльності навчально-виховних закладів і установ, стимулювання через економічні і правові важелі самовдосконалення, конкурентоздатності, саморозвитку, автономності в управлінні;
- наукове обґрунтування нової системи управління освітою [2].

У національній доктрині розвитку освіти України визначено, що “... сучасна система управління сферою освіти має розвиватись як державно – громадська, має враховувати регіональні особливості, тенденції до зростання автономії навчальних закладів, конкурентоспроможності освітніх послуг. Діяльність освітян має спрямовуватись на пошук нових, демократичних, відкритих моделей управління освітою, що орієнтує освітні

процеси не на відтворення, а на розвиток. Нова модель системи управління сферою освіти має бути демократичною та відкритою. У ній передбачається забезпечення державного управління з урахуванням громадської думки, унаслідок чого змінюються навантаження, функції, структура та стиль центрального й регіонального управління освітою [3].”

Аналіз системи управління різними типами сучасних навчальних закладів України в дослідженнях В.І. Бондаря, Л.М. Кащук, Н.Л. Коломийського, Н.Г. Комаренко, В.В. Крижка, О.І. Мармизи, В.І. Маслова, Є.М. Павлютенкова, Н.П. Шапошнікової, В.В. Шаркунової та ін. дав змогу сформулювати принципи педагогічного менеджменту, опора на які забезпечує, відповідно до думки авторів, високу якість керування педагогічними колективами та педагогічними системами в цілому.

Серед основних принципів педагогічного менеджменту, під якими розуміють фундаментальні вихідні положення, що відбивають закономірності існування і розвитку конкретної педагогічної системи, виділяють такі: соціальної детермінації; гуманізації і психологізації; науковості й компетентності; інформаційної достатності; аналітичного прогнозування; оперативного регулювання; зворотного зв'язку; послідовності та перспективності; єдності централізму і демократії; стимулювання й уваги до кадрів; правової пріоритетності й законності; фінансово-економічної раціональності та ділової ініціативи.

Особливий внесок у дослідження питань підготовки фахівців щодо ефективного управління навчальними закладами зробили С.В. Бурдіна, Б.М. Жебровський, розвитку теорії внутрішньошкільного управління та організаційно-педагогічні його основи – В.М. Гнатюк, Л.І. Даниленко, А.С. Дмитрієв, М.О. Кириченко, Л.А. Онищук, Л.Г. Білий; педагогічні умови та засоби управління – В.В. Гуменюк, В.В. Костіна, Л.М. Капченко, Л.М. Забродська, В.Ф. Петров; Н.П. Корогод, А.Г. Гуралюк.

Важливим елементом професіоналізму є постійне оновлення знань, умінь, навичок, закономірним продовженням якого стає навчання протягом

життя допомагає реалізувати педагогічна складова [4]. Також невід'ємними складниками особистості майбутнього фахівця є духовна складова, творчість та здатність знаходити рівновагу між природою та суспільством.

Слід зазначити, що саме об'єднання психологічної та педагогічної складових у процесі підготовки менеджерів освіти передбачає нестандартний, пошуковий підхід до будь-яких проблем, що виникають в організації, і постійне вдосконалення свого психолого-педагогічного досвіду, всебічний аналіз заходів з позицій сучасних досягнень психологічної, педагогічної науки, уміння бачити, знайти щось нове оригінальне у кожному явищі.

Значну увагу В.Г. Бутенко приділяє психолого – педагогічному забезпеченню навчального процесу, організації освітніх практик, проведенню науково – дослідної діяльності, пов'язаної з актуальними проблемами державної служби. Він виокремлює декілька напрямків роботи в підготовці фахівців державного управління: програмно – цільовий, інформативно – змістовий, комунікативно – психологічний, організаційно – діяльнісний та креативно – пошуковий. Науковець зазначає, що посилення педагогічного забезпечення підготовки кадрів державних службовців як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні дасть можливість ширше охопити навчанням управлінців низового рівня, що має забезпечити наявність відповідної професійної освіти, включаючи педагогічну підготовку, у переважної більшості працівників місцевих органів державної виконавчої влади та посадових осіб органів місцевого самоврядування [1].

Література:

1. Бутенко В.Г. Педагогічне забезпечення підготовки фахівців з державного управління. Державно-громадське управління сучасним закладом освіти: матеріали четвертої обласної науково-методичної конференції (14 грудня 2010 р., м. Херсон) / За ред. І.Я. Жорової, В.Ф. Петрова, К.М. Товстухи. – Херсон: РІПО, 2010. – 233 с.

2. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття):
Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 року
№ 896 / освіта. – № 44 – 46. – Грудень. 1993. – С. 2 – 12.
3. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002. – № 26.
4. Ничкало Н.Г. Професійна педагогіка у контексті розвитку людського
капіталу // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики
навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.
– № 23. – 2010. – С. 6 – 16.